

רע"פ 1756/16 - נתנאל ימיני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 1756/16

לפני: המבקש:
כבוד השופט ס' ג'ובראן
נתנאל ימיני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד מיום 21.2.2016 בעפ"ת 56731-07-15 שניתן על ידי כבוד השופטת הבכירה נ' אהד; ובקשה לעיכוב ביצוע

בשם המבקש: עו"ד דוד גולן

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (השופטת הבכירה נ' אהד) בעפ"ת 56731-07-15 מיום 21.2.2016, בגדרו נדחה ערעורו של המבקש על גזר דינו של בית משפט השלום לתעבורה בפתח תקווה (השופטת ט' אוסטפלד נאוי) בפל"א 5773-06-14 מיום 5.7.2015, כפי שיפורט להלן.

רקע והליכים קודמים

2. המבקש הורשע בבית המשפט לתעבורה, על יסוד הודאתו בעובדות כתב אישום, בעבירות של נהיגה בזמן פסילה, לפי סעיף 67 לפקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א-1961 (להלן: פקודת התעבורה); נהיגה ללא רישיון

עמוד 1

נהיגה תקף, לפי סעיף 10(א) בצירוף סעיף 62(1) לפקודת התעבורה (להלן: עבירת נהיגה ללא רישיון); ושימוש ברכב ללא פוליסת ביטוח תקפה, לפי סעיף 2 לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970. על פי עובדות כתב האישום, המבקש נפסל מלהחזיק רישיון נהיגה לתקופה של 12 חודשים בגזר דינו של בית המשפט לתעבורה בתל אביב-יפו בפ"ל 14-04-3690 מיום 20.4.2014 (להלן בהתאמה: התיק הקודם ו-הפסילה). חרף האמור, ביום 22.6.2014, המבקש נמצא נוהג ברכב - וזאת, בעוד הפסילה בתוקף.

3. בעניינו של המבקש הוגש תסקיר, בו הביע שירות המבחן את התרשמותו כי המבקש נוטה לפתרונות מהירים ולהתנהגות פורצת גבולות בתחום התעבורה, וכי הוא אינו מודע לבעייתיות בביצוע עבירות מסוג זה. עם זאת, שירות המבחן מצא כי מעצרו של המשיב היווה גורם מרתיע עבורו בטווח הקרוב, והמליץ לשלב אותו בטיפול פסיכו-חינוכי למניעת הישנות עבירות.

4. ביום 5.7.2015, גזר בית המשפט לתעבורה את דינו של המבקש. בגזר דינו, בית המשפט הדגיש תחילה כי המבקש מעולם לא הורשה לנהיגה וכי לחובתו עומדות שלוש הרשעות קודמות בעבירות של נהיגה ללא רישיון. בית המשפט לתעבורה עמד על החומרה הרבה הנשקפת לשלום הציבור מאדם החוזר ומתיישב מאחורי ההגה, חרף העובדה כי מעולם לא הורשה לכך, ועל הצורך בענישה מחמירה בעבירות אלה, העולה כדי מאסר בפועל. בית המשפט לתעבורה ציין כי לחובתו של המבקש עומדת העובדה כי כבר בתיק הקודם, כאשר המשיבה ביקשה להטיל עליו עונש מאסר, הוא טען בתגובה כי מספר ימי מעצרו היוו עבורו גורם מרתיע ו"נקודת אל-חזור" - אך בפועל שב וביצע עבירה דומה כחודשיים לאחר מתן גזר הדין. מאידך, בית המשפט לתעבורה התחשב בנסיבותיו האישיות של המבקש, אשר כללו נטילת אחריות מצדו, הבעת חרטה על מעשיו ונסיבותיו האישיות. נוכח כל אלו, בית המשפט לתעבורה דחה את בקשתו של המבקש להסתפק בהארכת תקופת המאסר המותנה שהוטלה עליו בתיק הקודם, והשית עליו עונש של 10 חודשי מאסר בפועל; הפעלה של עונש המאסר המותנה מהתיק הקודם, כך שירוצה בחופף לעונש המאסר בפועל; פסילה בפועל של רישיון הנהיגה לתקופה של שלוש שנים; הפעלת עונש של 6 חודשי פסילה על תנאי מהתיק הקודם; ו-12 חודשי פסילה על תנאי למשך 3 שנים כי לא יעבור עבירה מהעבירות בהן הורשע.

5. המבקש ערער על חומרת העונש לבית המשפט המחוזי, ובין היתר טען כי בית המשפט לתעבורה שגה בכך שלא אימץ את המלצת שירות המבחן להורות על הארכת תקופת התנאי לפרק זמן נוסף. המבקש ציין כי הוסכם בינו לבין המשיבה לאחר ההרשעה כי היה וינתן תסקיר מעצר חיובי - אזי תשקול המשיבה להסכים להארכת המאסר המותנה חלף עונש מאסר בפועל, ולשיטתו המשיבה הביעה בדיון בפני בית המשפט לתעבורה עמדה המנוגדת להסכמה זו. לאחר דיון במעמד הצדדים ביום 22.11.2015, הפנה בית המשפט המחוזי את המבקש אל שירות המבחן לשם עריכת תסקיר נוסף. בתסקיר זה, תואר כי המבקש השתלב בתוכנית טיפולית למניעת הישנות עבירות נהיגה, והובעה התרשמותו של שירות המבחן כי המבקש מונע מתוך מוטיבציה פנימית לעריכת שינוי בדפוסי התנהגותו. על כן, שירות המבחן חזר על ההמלצה כי יוארך המאסר המותנה (להלן: התסקיר השני). ביום 21.2.2016, בית המשפט המחוזי דחה את ערעורו של המבקש. בפסק דינו, בית המשפט הפנה לפסיקה לפיה עבירה חוזרת של נהיגה בידי מי שאינו מורשה לכך מחייבת עונש מאסר בפועל, שתקופתו תיגזר מנסיבות ביצוע העבירה. בנסיבות המקרה, בית המשפט המחוזי הפנה אף הוא לתיק הקודם בעניינו של המבקש, ולעובדה כי חזר על ביצוע עבירות נהיגה ללא רישיון רק חודשיים לאחר שטען כי למד את הלקח. על יסוד האמור, בית המשפט המחוזי קבע כי לא נמצאו נימוקים אשר יצדיקו את הארכת המאסר המותנה במקרה הנדון חלף עונש מאסר בפועל. מכאן הבקשה שלפניי.

הבקשה למתן רשות ערעור

6. בבקשה שלפניי, המבקש טוען כי לא נקבע בעניינו מתחם עונש הולם בגזר דינו של בית המשפט לתעבורה, וכי בית המשפט המחוזי כלל לא התייחס לסוגיה זו בפסק דינו. לעמדת המבקש, בית המשפט לתעבורה הסתפק בציון מדיניות הענישה בעבירות דומות, וכי בכך לא עמד באמות המידה הנדרשות על פי תיקון 113 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 והטיל עליו עונש שאינו מקיים את עקרון הענישה האינדיבידואלית ואת עקרון ההלימה.

7. בנוסף, המבקש חוזר על טענתו כי נערך בינו לבין המשיבה הסדר, לפיו היא התחייבה להסכים להארכתו של המאסר המותנה חלף מאסר בפועל, אם התסקיר שיתקבל יהיה חיובי. לשיטת המבקש, התסקיר שהוגש בסופו של דבר אכן היה חיובי, תוך שהודגש כי אינו בעל דפוסי התנהגות עברייניים מושרשים והומלץ על הארכת המאסר המותנה לצד שילוב בהליך טיפולי. לדידו, נוכח עמדתה של המשיבה כי התסקיר בעניינו אינו חיובי, מתעוררת השאלה לפי אילו פרמטרים ייקבע מתי ייחשב תסקיר לתסקיר חיובי. כמו כן, המבקש גורס כי הפנייתו לעריכת התסקיר השני, בלי שבית המשפט המחוזי יזהיר אותו כי אינו מחויב לאמור בו, יצרה בליבו ציפייה לגיטימית וממשית, אשר מטה את הכף לכיוון קבלת הערעור. לבסוף, המבקש טוען כי העובדה שהחל כבר בהליך שיקומי, בהוראתו של בית המשפט המחוזי עצמו, חייבה הענקת משקל לשיקולי השיקום - במובן זה שיוארך עונש המאסר המותנה חלף מאסר בפועל.

דיון והכרעה

8. אין בידי לקבל את הבקשה למתן רשות ערעור. הלכה היא כי רשות לערעור שני תינתן רק במקרים בהם עולה מהבקשה סוגיה עקרונית בעלת חשיבות כללית, בין משפטית ובין ציבורית (בר"ע 103/82 חניון חיפה בע"מ נ' מצת אור (הדר חיפה) בע"מ, פ"ד לו(3) 123 (1982)), או אם ישנם שיקולי צדק ייחודיים בנסיבות המקרה (ראו: רע"פ 5066/09 אוחיון נ' מדינת ישראל (22.4.2010)). עיינתי בבקשה ובפסקי דינן של הערכאות הקודמות, ולא מצאתי כי הבקשה שלפניי מעוררת שאלה עקרונית או שיקולי צדק המצדיקים את התערבותו של בית משפט זה.

9. עניינה של הבקשה שלפניי הוא בחומרת העונש שהוטל על המבקש. כידוע, חומרת העונש אינה מקימה עילה למתן רשות ערעור, אלא במקרים נדירים בהם העונש סוטה במידה ניכרת ממדיניות הענישה בעבירות דומות (ראו: רע"פ 9102/15 פאר נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (26.1.2016); רע"פ 1429/13 מוסרי נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (25.7.2013)). במקרה שלפניי, לא מצאתי כי עונשו של המבקש מבטא סטייה כלשהי, ובוודאי שלא סטייה ניכרת, ממדיניות הענישה הראויה. ראשית, אציין כי בניגוד לטענתו של המבקש, עונשו נגזר הן בהתאם למדיניות הענישה הנוהגת בעבירה חוזרת של נהיגה בידי מי שמעולם לא הורשה לכך, והן בהתאם לנסיבות לחומרה בביצוע העבירה הקיימות בעניינו, דהיינו - העובדה כי בחר לנהוג ללא רישיון זמן קצר בלבד לאחר שנגזר עונשו במסגרת התיק הקודם ולאחר שטען במסגרתו כי מעצרו באותו תיק היווה עבורו את "קו פרשת המים". בכך, המבקש הפגין זלזול בהוראה שיפוטית (ראו והשוו: ע"פ 1076/16 כהן נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (11.2.2016)) ופגע פגיעה ניכרת באפשרות לתת בו אמון ולהסתפק פעם נוספת בעונש מאסר מותנה. בנסיבות המקרה, סבורני כי עונש המאסר בפועל שהוטל על המבקש הוא ראוי וכי הוא מאזן כדבעי בין מכלול השיקולים הצריכים לעניין - ועל כן, אינני מוצא כל עילה להתערבות בו.

10. כן אין בידי לקבל את טענותיו של המבקש בסוגיית ההסדר עם המשיבה. ההסכמה במסגרת ההסדר, כפי שהיא מובאת על ידי המבקש בבקשתו, הייתה כי הוא "ישלח לתסקיר שירות מבחן שבמידה ויהיה חיובי, המאשימה תשקול להאריך את המאסר המותנה העומד כנגד הנאשם" (ההגדשה הוספה - ס.ג.). אינני מוצא בדברים אלה כל התחייבות

מצדה של המשיבה לתוצאה כלשהי, ובוודאי שנשמרת בה זכותה של המשיבה לא להסכים להאריך את המאסר המותנה אף אם התסקיר יהיה חיובי. לפיכך, השאלה העקרונית אותה הציג המבקש כלל לא מתעוררת במקרה שלפניי.

11. אף דין טענתו של המבקש בדבר ציפיה לגיטימית אשר נוצרה לו כאשר הופנה לקבלת התסקיר השני - להידחות. כלל ידוע ומוכר הוא כי תסקיר שירות המבחן משמש ככלי עזר חשוב בידי בית המשפט, וכי הוא מסייע לבית המשפט לעמוד על נסיבותיו האישיות של הנאשם ועל סיכויי שיקומו. עם זאת, ידוע גם הכלל כי תסקיר שירות המבחן אינו מחייב את בית המשפט, אשר בוחן מגוון שיקולים רחב יותר מאלו אותם בוחן שירות המבחן (ראו: ע"פ 1170/15 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 18 (11.1.2016); רע"פ 8344/15 מחאמיד נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (8.12.2015)). לפיכך, נפסק כי אין בהפניה לתסקיר שירות המבחן כדי לבסס טענת הסתמכות שתהיה ראויה להגנה מצדו של נאשם, וכי כל ציפיה שנוצרת אצלו בעקבות הפנייתו לתסקיר, אינה בגדר ציפיה לגיטימית (ראו: רע"פ 8762/14 אבו חמד נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (15.1.2015); רע"פ 1623/14 גבארה נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (1.4.2014)). אף בנסיבות המקרה שלפניי, לא מצאתי כל עיגון לטענתו של המבקש כי נוצרה אצלו הסתמכות כלשהי נוכח הפנייתו לקבלת התסקיר השני, הראויה להגנה. על כל האמור, הגעתי לכלל מסקנה כי אין מקום להיעתר לבקשה למתן רשות ערעור.

12. סוף דבר, הבקשה נדחית. משכך, ממילא גם הבקשה לעיכוב ביצוע עונש המאסר מתייתרת.

ניתנה היום, ו' באדר ב' התשע"ו (16.3.2016).

שׁוֹפֵט